

Két új szinantrop édesvizi Mollusca faj a hazai faunában

VARGA ANDRÁS & KOVÁCS TIBOR

ABSTRACT: (Two synanthropic freshwater molluscs new to the Hungarian fauna) *Marisa cornuarietis* and *Pomacea diffusa* (Ampullariidae) are recorded for the first time from natural thermal water courses in Hungary.

Felszíni termálvizeink malakológiai szempontból kettősséggel bírnak. Elsődlegesen a reliktummegőrző szerepük emelendő ki, hiszen két veszélyeztetett faj – *Theodoxus prevostianus* (C. Pfeiffer, 1828), *Esperia daudebartii daudebartii* (Prevost, 1821) – utolsó menedékhelyeként tartjuk nyilván ezeket a víztereket, ennek eredményeképp különleges természetvédelmi értékűek (FEHÉR et al. 2004). Másodsorban, fontos életterei lehetnek betelepített, vagy véletlenül behurcolt fajok meghonosodásának: *Melanooides tuberculatus* (O. F. Müller, 1774), *Melanopsis parreyssii* (Philippi, 1847), *Pseudosuccinea columella* (Say, 1817), *Planorbella duryi* (Wetherby, 1879), *P. nigricans* (Spix, 1827), *Hebetancylus excentricus* (Morelet, 1851) (VARGA 1976, KOVÁCS 1979, DOMOKOS 1992, FEHÉR & GUBÁNYI 2001, PINTÉR & SUARA 2004).

2011.12.13-án a Hejő-patak zoológiai felmérését végeztük Miskolctapolca térségében. A mintavételezések során a Hejő termálvízi szakaszának két pontját vizsgáltuk. Az anyag feldolgozása az alábbi eredményre vezetett (csak a melegvízhez kötődő fajokat soroljuk fel): Miskolc, Miskolctapolca, Aradi sétány, Hejő, 48°03'48.7", 20°44'59.7", 127 m: *Esperia daudebartii daudebartii* (8 üres ház), *Marisa cornuarietis* (1), *Melanooides tuberculata* (4 üres ház), *Planorbella duryi* (3 üres ház), *Theodoxus prevostianus* (18 üres ház); Miskolc, Miskolctapolca, Timár utca, Hejő, 48°04'11.7", 20°45'34.7", 123 m: *Esperia daudebartii daudebartii* (2 üres ház), *Hebetancylus excentricus* (1 üres ház).

A *Marisa cornuarietis* (Linnaeus, 1758) (Ampullariidae) az ország területére újnak bizonyult (1. ábra). A fajt valószínűleg akvaristák telepítették, vagy vízínövényekkel hurcolták be. Az egyetlen, nem teljesen kifejlett élő példánya a strandfürdő előtti hid alatt, a mederfenék nagyobb méretű lapos kővéről került elő. Elterjedési területe Dél-Amerika északi része és a Karib-tengeri szigetek.

1. ábra. *Marisa cornuarietis* (Linnaeus, 1758) Miskolc, Miskolctapolca, Hejő

Drimmer László malakológiai gyűjteményének (VARGA & FEHÉR 2009) rendszerezése során, az egyik dobozban régebbi, feldolgozatlan gyűjtésére bukkantunk (Budapest, Rómaifürdő, Mocsáros-dűlő 1984.09.15.). Az anyag meghatározása az alábbi eredménnyel zárult: *Sphaerium nucleus* (Studer, 1820) (100>) és egy almacsiga faj (Ampullariidae), ami az akvarisztikai szaküzletekben is kapható *Pomacea diffusa* (Blume, 1957) egy kitelepített példányának bizonyult (2. ábra).

2. ábra. *Pomacea diffusa* (Blume, 1957) Budapest, Rómaifürdő, Mocsáros dűlő

Amíg nem történnek újabb gyűjtések a fenti lelőhely melegebb vízi szakaszán, nem tudhatjuk, élhet-e ott egy kisebb populációja ennek a fajnak, vagy az ugyancsak akváriumokban tartott *Pomacea canaliculata* (Lamarck, 1819)-nak.

Irodalom

- DOMOKOS, T. (1992): New records of freshwater molluscs in the Bükk Mts. – *Abstracta Botanica*, 16: 129–138. Budapest.
- FEHÉR, Z., MAJOROS, G. & VARGA, A. (2004): A scoring method for the assessment of rarity and conservation value of the Hungarian freshwater molluscs. – *Heldia*, 6(3/4): 127–140. München.
- FEHÉR, Z. & GUBÁNYI, A. (2001): The catalogue of the Mollusca Collection of the Hungarian Natural History Museum. – In: FEHÉR Z. & GUBÁNYI A. (eds): *A magyarországi puhatestűek elterjedése [Distribution of the Hungarian molluscs] I.* – Magyar Természettudományi Múzeum, p. 1–466. Budapest.
- KOVÁCS GY. (1979): Új vízi csigafaj Magyarországon. – *Soosiana*, 7: 35–36. Baja.
- PINTÉR L. & SUARA R. (2004): Magyarországi puhatestűek katalógusa hazai malakológusok gyűjtései alapján [Catalogue of the Hungarian molluscs based on the collectings of Hungarian malacologists]. – in: FEHÉR Z. & GUBÁNYI A. (eds): *A magyarországi puhatestűek elterjedése [Distribution of the Hungarian molluscs] II.* Magyar Természettudományi Múzeum, p. 1–547. Budapest.
- VARGA A. (1976): *Melanooides tuberculata* (Müll.) Pöstyénben (Csehszlovákia). – *Soosiana*, 4: 15–16. Baja.
- VARGA A. & FEHÉR Z. (2009): In memoriam Drimmer László (1925–2009). – *Folia Historico-naturalia Musei Matraensis*, 33: 7–8. Gyöngyös.

VARGA András, KOVÁCS Tibor
Mátra Múzeum
H-3200 GYÖNGYÖS, Hungary
Kossuth Lajos u. 40.
E-mail: avarga46@freemail.hu, koati@t-online.hu